

Vayera – וַיֵּרָא

Schriftlezingen: Gen. 18-22, 2 Kon. 4:1-37, Jak. 2:14-26

Chaveriem,

De naam van onze parashah is Vayera en dit komt van de stam ה א ר - resh, alef, heh = zien. Vayera betekent: en hij verscheen, hij liet zich zien. Van dezelfde stam komt het woord Ro'eh: ziener, profeet (1 Sam. 9:9). Het Hebreeuwse woord voor herder is ook ro'eh, maar dan met een ayin ipv een alef; dus ר ע ה.

Wat zien Avraham verschijnen? Drie mannen; hij spreekt ze echter aan met de titel Adonai, een titel die alleen gebruikt wordt voor de Schepper. Adonai komt van Adon en betekent: heer. Adoni = mijn heer / meneer. Adonai betekent letterlijk: mijne heren en wordt alleen gebruikt om de Schepper mee aan te duiden. In de Schrift vinden we het voor de eerste keer in Gen. 15:2. Letterlijk staat hier 'Adonai Yahweh'. Avraham gebruikt hier een heel eerbiedige aanspreekvorm. Het is een aanduiding van eerbied en respect. Onze Joodse broeders, als ze bidden of Torahlezen, gebruiken altijd Adonai, ipv de vierletternaam.

Al sinds de Tweede Tempel-periode wordt de Vierletter Naam van de Schepper niet meer gebruikt. Behalve op Yom haKippurim, dan werd de Naam 10x uitgesproken door de hogepriester. Je vraagt je af, waarom kon dat wel op de Grote Verzoendag? Mijn verklaring is dat er dan een zonde moet zijn als reden dat de Naam buiten deze dag niet meer uitgesproken kan worden? Mijns inziens vinden we het antwoord in Hos. 1:9. Daar moet de profeet zijn zoon Lo-Ammi noemen, dat is: niet-Mijn-volk. En dan wordt er in het Hebreeuws achter gezegd: ki Anochi lo-Ehyeh lachem – want Ik niet-Ehyeh voor jullie.

Dus Lo-Ammi en Lo-Ehyeh zijn gelinkt. Omdat de eenheid van de 12 stammen is verbroken door de wegzending van Lo-Ammi kan onze God Zijn Naam niet meer waarmaken. En Ehyeh is de diepe betekenis van de naam Yahweh. Dit kunnen we vinden in Ex. 3:14-15. Ehyeh asher Ehyeh – Ik ben die Ik ben of, Ik zal zijn die Ik ben. Onze God kan zijn Naam pas dan weer waarmaken als alle 12 stammen verenigd zijn. Dan gaat Hij vervullen, al wat Hij heeft beloofd aan de vaders. In plaats van de vierletter Naam te gebruiken leest men Adonai.

Ik geloof dat het herstel van de Naam begint bij Lo-Ammi, ofwel het Huis van Israel, de 10 stammen.

Onze parashah vertelt over de volgende onderwerpen:

- 1 Het bezoek van de engelen
- 2 S'dom & Amorah
- 3 Avraham in G'rar
- 4 Het verhaal van twee zonen
- 5 De akkeidah (binding) van Yitzchaq

Vragen bij bovenstaande onderwerpen:

1 Waarom zou God ervoor gekozen hebben om de komende geboorte van Yitzchaq op deze manier te openbaren? Waarom zou Hij het Avraham Zelf verteld hebben? Men zegt dat Hij Avraham kwam bezoeken als bemoediging, omdat hij ziek was van de besnijdenis. Ook was

het een bemoediging dat hij nu over een jaar een kind zou hebben, juist nu zijn lid na de besnijdenis verzwakt was. Dit zou G-d niet tegenhouden om hem een kind te geven.

2 Waarom denk je dat Avraham zijn gebed voor de stad begon met: als er meer dan 50 rechtvaardigen waren? En waarom stopte hij bij 10? Later in de Torah is 50 is het getal van Jubeljaar en van Shavuot. Het ziet op de uiteindelijke G'ulah (verlossing) van Israel. En Jozua bin Nun was de zoon van de 50! Hij bracht Israel in het Land.

De 10 is het getal van de perfecte Goddelijke ordening. We vinden het hier in de voorbede van Avraham, maar ook bij de 10 verspieters (toeristen) die een negatief rapport uitbrengen. Deze tien vertegenwoordigen het hele volk. Minjan is hieruit ontstaan. (Gen. 18:16-33)

3 Waarom denk je dat Avimelech Avraham & Sarah uitnodigde om in G'rar te blijven na de misleiding? Omdat Avraham een profeet was; Gen 20:7 een profeet is hij – ki-naví hu. Wat is de betekenis van de gesloten baarmoeders, 20:18? ג צ ע - tegenhouden, opsluiten! De kinderen konden niet geboren worden...

4 Yitzchaq is vernoemd naar Avrahams lach. Waarom denken jullie was het prijzenswaardig dat Abraham over de geboorte van Isaac lachte, maar dat Sarah bestraft werd vanwege haar lachen over het nieuws (zie Genesis 18:12-15)? Avraham lachtte in geloof en uit blijdschap, maar Sarah in ongelooft.

5 Hebben jullie er weleens op gelet dat Avraham tot zijn dienaars zegt: "... en als wij aangebeden zullen hebben dan zullen wij tot u wederkeren." Hoe kan hij zeggen: wij zullen terugkeren, terwijl hij Yitzchaq moest offeren? Wat zal Avraham gedacht hebben? Zie Hebr. 11:17-19: dat God machtig was om Yitzchaq weer uit de dood te doen opstaan.

Verbond met Avraham en Verbond bij Sinai

Wat is het verschil tussen het Verbond met Avraham (Gen. 17) en dat bij de Sinai? Welk van deze Verbonden is vernieuwd door de Mashiach?

Een bond tussen de Schepper en de mensen die Hem wilden dienen begon in Gan Eden, Gen. 3:15. Dit noemen we de 'moederbelofte'. Hierop zijn alle verbonden en beloften gebaseerd.

Het eerstvolgende Verbond is met Noach, dat nooit meer de hele aarde verwoest zal worden en de hele mensheid vernietigd. (Gen. 9:8-17 + 8:21-22)

Daarna komt het verbond met Avraham Avinu. Het begint met het 'Verbond tussen de stukken' in Gen. 15:7-21, wat speciaal in het teken van de Landsbelofte staat.

In Gen. 17 vinden we het Verbond van de besnijdenis met eraan gekoppeld dat Avraham tot een vader van menigte der volken zal worden. En Ik zal Mijn Verbond oprichten tussen Mij (Memra) en tussen u en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig Verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u.

Paulus gebruikt in Galaten 3 het punt dat wij door het geloof delen in de Verbondsrelatie van Abraham met God. Door het geloof zijn we kinderen van Abraham. Maar in zijn brief aan de Hebreeën gaat hij uit van het Verbond bij de Sinai. Mede omdat hij het priesterschap van Yeshua stelt tegenover dat van de Levitische priesters. (Hebr. 7:11-8:10)

Het Sinai-verbond is een huwelijksverbond, gesloten omdat in het Land Kanaän Gods regels gelden. Dit Verbond is door Mozes vernieuwd net voor de intocht Eretz Yisra'el. Door deze Verbondsvernieuwing net voor de intocht maakte Mozes duidelijk dat Israel zich **in het Land** aan deze regels moest houden.

Dit Sinai-verbond is verbroken door afgoderij. Israel bedreef overspel met de afgoden. Daarmee verwierpen ze hun Verbondsgod. Het is dus dit Huwelijksverbond wat Yeshua heeft vernieuwd. Daarom wordt in Openbaring gesproken over de bruiloft van het Lam.

Als wij terugkeren naar Torah dan keren we terug naar de chuqim en mishpatim van Mosheh Rabbenu vanwege komende verzameling in het Land! Dit heeft Mozes voorzien en geprofeteerd in Deut. 30.

Naar mijn inzicht moeten we in dat kader de Israel-identiteit plaatsen waarvoor Yitzchaq Shapira ijvert. Hij verbindt dit namelijk aan onze terugkeer naar Jeruzalem. En daarmee sluit hij aan bij de boodschap van JHWH: Vlucht weg uit het Land van het Noorden, Zach. 2:6-7, enz.

Daarnaast lijkt het mij dat er nog iets anders aan de hand is en dat is: autoriteit, gezag. Judah erft de andere stammen en niet andersom, zie Hoshea 6:11: "Ook heeft hij u o Judah een oogst gezet, als Ik de gevangenen van Mijn volk wederbreng."

Aan de stam Yehudah is de regeringsbevoegdheid toevertrouwd. Dat wist Ya'acov Avinu al toen hij op zijn sterfbed zei: "Yehudah, jij bent het, jou zullen je broers loven; jouw hand zal zijn op de nek van je vijanden en voor jou zullen zich jouw vaders zonen neerbuigen...". In vers 10 spreekt hij dan over de wetgever of wetbewaarder. Sluit dit niet aan bij wat Rav Shaul zegt: "Hun zijn de woorden van God toevertrouwd".

In Psalm 60 zegt David: "Gilead is van mij en M'nasheh is van mij, en Efrayim is de sterkte van mijn hoofd; Yehudah is mijn wetgever." Ook hier weer de relatie van Yehudah als wetgever of -bewaarder.

Ook denk ik hierbij aan Zach. 14:21: "Ja, al de potten (keukengerei) in Jeruzalem en Judah zullen heilig zijn voor JHWH Ts'vaot, zodat allen die offeren willen, zullen komen en van dezelve nemen en in dezelve koken...". Hun keukengerei mag blijkbaar gebruikt worden in de Tempel... Moest misschien daarom Y'udah de kashrut-regels ontwikkelen?

Durven we in het herstel van Israel ook Zach. 8:23 een plaats te geven? In 8:13 zie je hoe de Twee Huizen worden aangesproken en toch gaat het in vers 23 weer alleen over Y'udah... In het Hebreeuws is vers 23 een parsje stumah, een aparte alinea. Het lijkt erop dat in het proces naar de volle vervulling van 8:13 en 8:18-19 eerst de 10 stammen van hun broer Y'udah zullen leren. Vanaf ± 2012 heb ik deze tekst gezien als een aanwijzing dat de 10 stammen van Y'udah willen leren ook m.b.t. de halachah.

Begrijpen we de leiderschapsrol die onze Joodse broeders is gegeven en willen we dat erkennen. (PS: Let wel, ik zeg niet dat we het hele orthodoxe juk op ons moeten nemen, maar wel wil ik positief kijken naar het werk van Yitzchaq Shapira, die ons vanuit Yeshua wil linken aan de halachah. En hij gaat hier duidelijk vrijer mee om dan onze Orthodoxe broeders, omdat het voor hem in het kader van de liefde en dankbaarheid staat.)

De positie van de man

En als laatste komen we dan bij de positie van de man. Het herstel van Israel houdt ook een herstel van het stamverband in. Zie Ezech. 48:1-29. En de stamverbanden beginnen met gezinshoofden, familiehoofden, enz. Als we de Schrift nauwkeurig bestuderen in deze dan zien we dat het geheel draait om de man.

Zie bv Gen. 20:1-7:

Sarah baarde een zoon voor...Avraham. En Avraham noemde de naam van de zoon die hem geboren was, die Sarah hem gebaard had...(:3) En Avraham besneed zijn zoon zoals God hem bevolen had.(4). En Avraham was 100 jaar oud als hem Izak zijn zoon geboren werd (5). Zien we hoe het alles draait om Avraham? Als we de Schrift door deze bril gaan lezen dan begrijpen we dat de man een heel verantwoordelijke positie heeft. Hij is verantwoordelijk voor de onderhouding van Gods geboden. Dat begon al in het paradijs. Aan Adam was bevolen dat hij niet mocht eten van de boom van kennis van goed en kwaad. En nadat Eva (Chavah) dit gebod had overtreden, had Adam nee moeten zeggen en als middelaar voor haar vergeving kunnen vragen. Omdat Adam zijn verantwoordelijk niet op zich nam moest de Tweede Adam komen. En Hij (Yeshua) bleef wel gehoorzaam.

Waar het mij nu om gaat is dat in het herstel van Israel er ook een herstel van de positie van de man moet komen. Pas als de gezinsstructuur op orde is kan er een verder herstel plaatsvinden.

Maasbracht, 18 Cheswan 5780, 16-11-2019

Baruch ben Zvulun